Piri Reis, Haritaları ve Kimliğinin Masonik Açıdan Yorumu



Özgün yazar: Tamer Ayan
Ek açıklamalar: Ali Hayri Bingeli
Derleyip yeniden düzenleyen: Murat Özgen Ayfer
Kaynak: www.masonpedia.com - 2024

Konumuz, ünlü Türk bilginlerinden Piri Reis'in 16. yüzyılın ilk yarasında çizmiş olduğu haritalar… Bunlar, Atlas Okyanusu'nun güney yarımküredeki bölümünü kapsıyor.

Özellikle tarih öncesi çağlarda dünyanın özgün kutbunun kayması üzerine yaptığı çalışmalarla ünlenmiş Amerikalı akademisyen yazar Charles Hapgood, Piri Reis'in haritalarını detaylı bir şekilde inceleyerek, bunların aslında çok daha eski tarihli çizimlere dayandığını öne sürmüştür. Hapgood, Piri Reis haritasının Antarktika'nın buzsuz haliyle betimlendiğini savunmuştur. Bu ise, haritanın Antarktika'nın buzla kaplanmasından önce çizilmiş olabileceği anlamına gelir ve bu teori, çok daha eski tarihli bir haritacılık bilgisine işaret eder.

Hapgood'un yorumu ve teorisi hayli tartışmalıdır ve ana akım bilim çevrelerinde geniş kabul görmemiştir. Eleştirmenler, Hapgood'un teorilerinin yeterli kanıt ve bilimsel dayanaklardan yoksun olduğunu ileri sürer.

Piri Reis haritasının nasıl bu kadar doğru bilgiler içerdiği hâlâ tam olarak açıklanamamıştır. Ancak Hapgood'un çalışmaları bu konuda önemli bir merak ve araştırma alanı oluşturmuştur.

Sunuş

Günümüzde, mason mabetlerinin bazılarındaki girişin her iki yanında yer alan iki sütunun başlıkları üzerinde, biri yeryüzü ve diğeri gökyüzü betimlemeli olmak üzere, iki küre bulunur.

Diğer birçok masonik simgenin de bulunduğu bir düzenlemede bunlar şöyle yer alıyor:



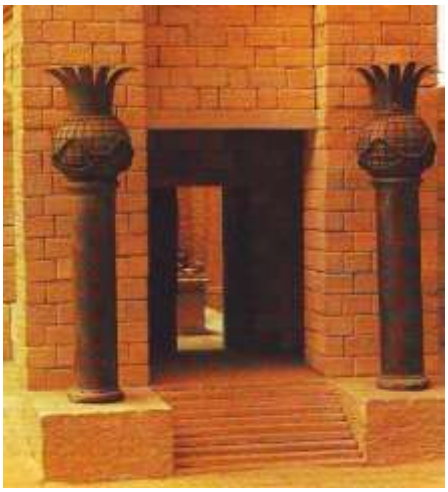
Fakat konumuzun kapsamı Masonluktaki simgeler ile bağlantılı değil.

YERKÜRE ve GÖKKÜRE; sütun-küre ilişkisi ve bileşimi yönünden, ilginç bir melez görüntü sunmaktadır. Çünkü Süleyman Mabedi'nin dinsel öyküsünden Masonluğa geçmiş olan bu sütunlar ile üzerlerinde görülen yerküre ve gökkürenin, yapım ve bulunuşları arasındaki önemli zaman farkı nedeniyle, bunların tarih içinde hiçbir fiziksel birliktelikleri olmamıştır.

Kitabı Mukaddes'te (Tevrat'ta), Süleyman Mabedi'nin girişindeki sütunların üzerinde yer aldığı anlatılan yuvarlak cisimlerin, yerküre ve gökküre olmadıkları bilimsel olarak kesindir.

Çünkü bu sütunların oradaki anlatımlarının farklılığı bir yana dursun, genel tarih ve bilim tarihi verilerine göre, yerküre ve gök kürenin bulunuşu ve kullanılışı, o mabedin inşaatından çok daha sonraki bir zaman diliminde, yüzyıllar sonra gerçekleşmiştir.

Bir varsayımsal makete göre Süleyman Mabedi'nin girişindeki sütunlar;



Nitekim “küre” kavramının soyut ve somut olarak Masonluğa girişi de 18. yüzyılda olmuştur. Önceleri, tabana yerleştirilen üç ayaklı gerçek yerküre ve gökküreler kullanılmıştır. Zaten, o dönemin Avrupası’nda, çok pahalı kürelerin saraylarda, toplantı salonlarında, zengin evlerinde bulundurulması, -bilimsel amaçlar için kullanılmasa bile- süs eşyası olarak bir entelektüel bir soyluluk göstergesi sayılmaktaydı. Spekülatif nitelikli mason localarına akın halinde katılan birtakım soylu kişiler ile bilim ve sanat adamlarının da o dönemin ilginç ve moda gereçlerinden olan görkemli küreleri, mabet öğeleri arasına katmış olmaları olasıdır.

Böylece, geleneksel bina inşaatı işini meslek ve zanaat edinmiş operatif masonların işlerinde kullandığı avadanlıklara, bu meslek ve zanaat ile bağlantısı olmayan yerküre ve gökküre gibi bilimsel simgeler de spekülatif nitelikli masonlar tarafından sokulmuştur. Daha sonraları, mabet tabanındaki bu ayaklı gerçek küreler; herhalde, ekonomik ve pratik gereksinmeler nedeniyle simgesel kürelere dönüştürülmüş ve yerden kaldırılıp sütun başlıklarının üzerine konmuştur. Bu değişikliğin, -yukarıda da değinildiği gibi- biri pratik ve diğeri ekonomik iki ayrı nedeni olmalıdır.

Ekonomik neden, gerçek ayaklı kürelerin her locanın kolayca edinemeyeceği kadar pahalı olmasıdır. Pratik neden, çoğunlukla çalışma alanı dar olan mabetlerde, büyük boydaki ayaklı kürelerin ayrıca yer kaplamasını ve bu pahalı gereçlerin ayağa takılıp zarar görmelerini önlemek olabilir.

Böylece, Süleyman Mabedi’ne ait antik sütun başlıklarının üzerindeki, ne olduğu hâlâ kuşkulu yuvarlak cisimlerin yerine, masonlar tarafından, simgesel yerküre ve gökküre getirilmiştir. Bu nedenle, mabetlerdeki “küreli sütunlar”, tümüyle masonlar tarafından tasarlanmış ve yapılmış birer “birleşik sembol” niteliğindedir. Nitekim Anglosakson Masonluğu Sistemi’nde yaygın olarak kullanılan “nazır sütunları” da küre-sütun bileşiminden oluşan bu simgenin birer minyatürüdür.

[Çalışmanın bu geçtiğimiz bölümü ile az sonrası, sadece Anglosakson Masonluğu topluluğuna özgü bir uygulamaya dayanarak yapılmış açıklamalardan oluşmaktadır. Oysa dünya yüzünde başka Masonluk sistemleri de vardır ve her mabette söz konusu küreler yoktur.]

Yerküre ve gökküre, spekülatif anlam yönünden, bir yoruma göre “Masonluğun evrensel olduğu” nu ve diğer bir yoruma göre “Masonik ilkelerin evrensel olduğu”nu simgelemektedir. Kürelerin bir başka değerlendirmesi uyarınca, masonların, bilim ve sanata çok önem vererek ve çevrelerinden başlayarak dünya ile evrenin sorunlarına eğilmeleri gerekir. Önceleri, yalnızca kendi bilgi ve ilgi alanlarıyla zorlanan masonlar; bilimsel gelişmelere ve iletişimsel ilerlemelere koşut olarak, bakış ve ilgilerini tüm yeryüzüne ve gökyüzüne yöneltmişlerdir. Bunun doğal belirtilişi de “Masonluk evrenseldir” ilkesiyle dile getirilmiştir.

Masonların, bilime ve bilimsel yöntemlere ilgi ve yatkınlığı, antik çağlardan geldiği varsayılan “Eski Liberal Sanat ve Bilimler”e (özellikle de Geometriye) olan yakınlık ve tutkunluklarından anlaşılmaktadır. Bu kapsam içindeki “yerküre-gökküre” de, bir bakıma Masonluğun temeli sayılan Geometri ile doğrudan bağlantılı olmak üzere, tüm masonların Coğrafya, Astronomi ve Denizcilik bilimleri üzerinde çalışmalarını, öğrenmelerini, benimseme ve desteklemelerini özendirmektedir.

Bu nedenlerle, özellikle Coğrafya, Astronomi, Denizcilik bilimleri ve diğer bilim ve sanat dallarında emeği geçmiş, evrensel kültüre kalıcı eserler bırakmış tüm bilim ve sanat adamları, mason olsalar da olmasalar da çağdaş akılcı düşünceyi ve bilimsel yöntemleri her şeyin üstünde tutmayı ilke edinmiş olan masonların ilgi alanı içinde kalmaktadır.

İşte bu alanda bir örnek bilim adamı da PİRİ REİS'tir.

Giriş



Piri Reis, Masonluğun temeli sayılan mimari bilim ve sanat dalındaki dâhimiz ölümsüz Mimar Sinan'a benzer olarak, Anadolu'nun bağrından çıkmış ve değerli eserleriyle, ulusal kültür mirasımıza ve evrensel bilim dünyasına somut katkıları olmuş bir Türk bilim adamıdır. Çağdaşı Mimar Sinan ve diğer bilim adamları gibi, zaman ve mekân koşulları nedeniyle elbette mason değildir. Ancak, gerek yaşamında gerekse eserlerinde, masonik ilkelerin izleri ve belirtileri vardır.

Bu nedenle, Piri Reis, çağdaşı Mimar Sinan gibi, evrensel bilim ve kültüre olan olumlu katkıları yanında, masonik değeri yönünden de özellikle Türk Masonluğu'nun övünç duyabileceği bir simgesel anıt kişidir.

Piri Reis'in evrensel bilim çevrelerinde çok beğeni toplamış kişiliğine koşut olarak; bu yönünün "Evrensel Masonluk Dünyası"na yansıtılması, Türk Masonluğu açısından yerinde bir davranış olacaktır.

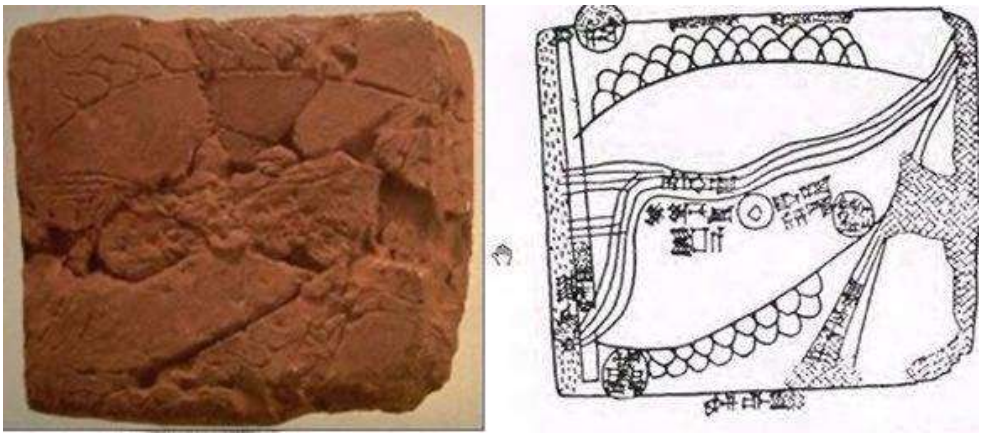
Bu çalışmanın amacı, Piri Reis'i hem tanıtmak hem "masonik" denilebilecek bir yaklaşımla çözümlemeye çalışmaktır.

İncelemenin başında, Piri Reis'in denizcilik bilimlerindeki önemli konumunu belirleyebilmek amacıyla, haritacılık biliminin tarihçesi özetlenecektir.

Çalışmanın kapsamında Piri Reis'in eserleri üzerinde yapılmış kurgu bilim türünde spekülasyonlarına da değinilmiştir.

Haritacılığın Tarihsel Gelişimi

Haritacılık biliminin tarihsel kökleri, uygarlığın gelişimine koşut olarak, eski çağlara kadar inmektedir. Dünyada bilinen en eski harita, Anadolu'da bulunmuştur. MÖ 2300 yıllarında Akat uygarlığına ait kil tablet haritada Dicle Nehri ve Zap Suyu arasında kalan bir bölgenin sulama sistemi gösterilmektedir



Akat Uygarlığına ait Yorgantepe kil tablet haritası

Mezopotamya'da bulunan diğer bir eski kil tablet harita, MÖ 612 - 538 yılları arasında Yeni Babil dönemine aittir. Beş köşeli yıldız biçimindeki haritanın üzerinde Sümer ve Akat gibi daha eski uygarlıklardan kalan haritalara göre yapıldığı yazılıdır. Bu haritada Babil merkez olmak üzere, dünyanın bilinen yerleri gösterilmiştir.



Mezopotamya Yeni Babil kil tablet haritası

Eski Yunan uygarlığında, ilk haritacılık çalışmaları, gezginlerin derlediği verilere göre, coğrafyacı filozoflar tarafından yapılmıştır. Dünyanın ilk bilinen haritasını MÖ 575 yılında Miletoslu Anaksimandros yapmıştır. Bu dünya haritasında, karalar, su üstünde yüzen yassı bir disk biçiminde gösterilmiştir.



Süleyman Mabedi'nin MÖ 10. yüzyıl ortasında inşa edilmiş olduğu göz önüne alınırsa, bu tarihten 500 yıl kadar sonra yapılan ilk dünya haritasının, hem de küresel olarak, Süleyman Mabedi sütunlarının üzerindeki yuvarlaklara çizilmiş olması bilimsel açıdan olanaksızdır. Diğer taraftan, dünyanın düz değil yuvarlak olduğuna ilişkin önermeler ise, MÖ 6. ve 5. yüzyıllar arasında önce Pythagoras ve sonra da Parmenides gibi ünlü eski Yunan filozofları tarafından yapılmıştır.

MÖ 350'de Aristoteles, dünyanın yuvarlak olduğunu kanıtlayan ilk savlarını MÖ 4. ve 2. yüzyıllar arasında diğer eski Yunan bilginleri yeni haritacılık yöntemlerini ve dünyanın yuvarlak olduğuna ilişkin ek bulgularını ortaya koymuşlardır. Bu bilimsel tarih kanıtları da Süleyman Mabedi'nde sütunların üzerindeki cisimlerin yer ve gökküre olmayıp; sadece birer yuvarlak olduğunu belirlemektedir.

Haritacılık bilimine ilk evrensel katkıyı MS 150 yılında, dünyanın ilk gelişkin haritasını ve sekiz ciltlik atlasını yayınlayan İskenderiyeli Ptolemaios (Ptoleme veya Batlamyos) yapmıştır. Bu atlas ve harita uzun yıllar yararlanılan tek kaynak niteliğini korumuştur.



Doğu uygarlıklarında haritacılık bilimi konusunda, antik çağlardan beri süregelen bu olumlu gelişmelere karşın Ortaçağ Avrupası, özellikle Hıristayanlığın başlarında, diğer bilimlerde olduğu gibi haritacılık alanında da çok geri kalmıştır.

Doğudaki bilimsel gelişmelerden Avrupa'nın haberi olamamıştır. Bunun tek nedeni, Kilise(nin bilime karşı olan amansız bağnazlığıdır.

Kilise'nin emriyle, diğer kitaplara yapıldığı gibi haritalar da toplatılıp yakılmıştır. Bilim adamları tam bir baskı altında tutulmuştur.

Ortaçağ boyunca, haritalar Kilise'nin tekeli altında ve Kitabı Mukaddes metinlerine göre hazırlanmıştır. Bu dönemde sadece, Avrupalı gemiciler "**portolan**" denilen kıyı, liman ve deniz seyrüsefer haritaları hazırlamıştır.

Hıristiyan dünyasındaki bu durgunluğa karşın İslâm ülkelerinde haritacılık çok ileri bir düzeye ulaşmıştır. Örneğin, 10. yüzyılda İbn Havkal, 1154 de Şerif İdrisî, 1400'lü yılların başlarında Trabluslu İbrahim ve Tunuslu İbrahim, çeşitli dünya haritaları çizmişlerdir.

[Bu arada, 1380 yılında Venedikli denizci Nicolo Zeno, Atlas Okyanusu'un kuzey yarımküre bölgesinin haritasını çıkarmış ama çok gizli tutulduğundan bunu duyan olmamıştır. Bunun, daha önce Tapınak Şövalyeleri tarafından çizilmiş bir harita ile uyuşması ise çok ilginçtir.]

İstanbul'un Türkler tarafından fethedilmesinin, haritacılığın Avrupa'da canlanmasına büyük katkısı olduğu söylenebilir.

Çünkü fetih nedeniyle kimi bilim adamlarının İstanbul'dan kaçışı gelişmelere yol açmış, örneğin 1427'de C.Sward, 1491'de N.Krebs, 1500'de J. de la Cosa, 1505'de J.Reinall, 1513'de M. Waldseemuller, 1546(da S. Caboto, O. Fine ve Descaliers, İtalya'ya kaçan bilim adamlarının yanlarında götürdükleri Ptelome haritası ve atlasının Latinceye çevrilmesi ile 1477 yılında yayınlanması, Avrupa'da haritacılığa olan ilgiyi çok arttırmıştır.

Bu dönemdeki yeni keşifler ve denizcilikteki ilerlemeler, haritacılıkta önemli gelişme sağlamıştır. 1554'de G. Mercator ve 1570'de A.Ortelius, çeşitli haritalar, düzlem küreler, izdüşüm yöntemleri ve kitapları yayınlamışlardır.

Piri Reis'in ünlü dünya haritalarını ve kitabını hazırladığı dönem, haritacılıkta önemli gelişmelerin olduğu bu yıllara, 16. yüzyılın ilk çeyreğine rastlamaktadır.

Haritacılıktaki ilerlemeler 16. ve 17. yüzyıllarda da sürmüş, hava fotoğrafları, uzay görüntüleri, uydular, bilgisayar destekli optik-elektronik araç ve gereçler yardımıyla çeşitli norm ve standartlarda haritaların yapılabildiği günümüzün bilimsel ve teknolojik düzeyine ulaşmıştır.

Ancak bugün bile çeşitli siyasal görüş ve tanımlamalar nedeniyle, tüm dünya uluslarının üzerinde uzlaştıkları bir dünya haritasının henüz yapılmamış olduğu belirtilebilir.

Bu şaşılacak durum, Masonluktaki tüm insanlar için barış ve mutluluk hedefine varabilmek için daha pek çok yol almak gerektiğini en açık biçimde yansıtmaktadır.

Yalnızca, kendi uluslarının yaptığı haritaları doğru sayan ve diğerlerinin yaptıklarını, bir bilimsel temel üzerinde anlaşmak yerine toleranstan yoksun bir şekilde kabul etmeyen insanlar daha henüz dünya haritası gibi somut bir olgu üzerinde bile fikir birliğine varamamışken, tüm insanların barış ve mutluluğu gibi, yüce ama soyut bir kavram üzerinde masonik felsefenin birleştirici gücü olmaksızın uzlaşabilmeleri herhalde olanaksızdır.

Piri Reis'in Kısa Yaşam Öyküsü

Ünlü Türk bilim adamı, haritacısı ve denizcisi Piri Reis, yaklaşık 1470 yılında Gelibolu'da doğmuş, 1554 yılında Kanunî Sultan Süleyman'ın emriyle boynu vurularak idam edilmiştir.

[Bu çalışmada Piri Reis'in idam edilme gerekçesi açıklanmamış. Bu konuda internette çok bilgi var. Özeti, Sultan'ın isteklerine uymayıp onu kızdırmış olması…]

Muhiddin Piri, küçük yaşlardan itibaren amcası Kemal Reis'in filosunda denizciliğe başlamış, ilk 14 yılını tüm Akdeniz'i gezerek ve savaşlara katılarak geçirmiştir.

Bu sürede yaptığı gözlemlerini, yayınlayacağı Denizcilik Kitabı'na almıştır. 1495 yılında Osmanlı donanmasında görev almış, Modon ve Navarin deniz savaşlarında yararlıkları görülmüştür.

1511 yılından sonra bir süre Gelibolu'da kalan Piri Reis, ilk eseri olan dünya haritasını hazırlamış ve Denizcilik Kitabı'nın notlarını düzenlemiştir.

1517 yılındaki Mısır seferine Osmanlı donanmasının bir amirali olarak katılmış ve 1513 yılında hazırlamış olduğu ilk dünya haritasını Yavuz Sultan Selim'e sunmuştur.

Daha sonra, 1523 yılında Rodos ve 1524'de Mısır seferlerine de katılan Piri Reis; Sadrazam İbrahim Paşa aracılığı ile 1525 yılında yazmış olduğu Denizcilik Kitabı'nı ertesi yıl Kanunî Sultan Süleyman'a sunmuştur.

1547 yılında Hint Kaptanlığı'na atanmış ve 1554 yılındaki acı ölümüne kadar bu görevde kalmıştır.

Piri Reis'in korsanlıktan başlayıp amiralliğe kadar giden 75 yıllık yaşamı Türk Denizcilik Tarihi açısından elbette çok önemlidir.

Ancak evrensel kültür ve bilime olan olumlu katkıları bakımından asıl değerli yönü, Masonluğun da çok önem verdiği, coğrafya, denizcilik bilimleri, haritacılık ve astronomi dallarında özgün çalışmalar yapmış ve yapıtlar bırakmış bir Türk bilim adamı olmasıdır.

Ressamlık, şairlik ve yazarlık yönleri de bilim adamlığı niteliğini pekiştiren diğer üstün yetenekleridir.

Piri Reis'in Eserleri

Piri Reis'den günümüze biri ünlü Denizcilik kitabı, diğer ikisi harita parçaları olmak üzere üç eser kalmıştır.

Harita parçalarının biri, 1513 yılında hazırladığı birinci dünya haritasının Batı Avrupa, Batı Afrika, Atlas Okyanusu, Orta ve Güney Amerika'yı gösteren parçası, diğeri 1528 yılında hazırladığı ikinci dünya haritasının Kuzey Amerika'yı gösteren parçasıdır.

Denizcilik Kitabı (Kitab-ı Bahriyye)

Piri Reis'in, yaşam öyküsünü içeren bu kitap, denizcilik bilimi konusunda yazılmış ilk özgün eserdir. Nitelik ve kapsam yönünden, döneminin en ileri haritacılık yöntemi olan "portulan" olması yanında, bugün çeşitli kuruluşlar tarafından "Sea Pilot" veya "Sea Direction" adıyla yayınlanan denizcilik kılavuz kitaplarının da ilkidir.

Portulan, 13. yüzyıldan 17. yüzyıla kadar kullanılan denizcilik haritalarının genel adıdır. Bu haritalar, denizcilerin seyahatlerinde kullanmaları için hazırlanmış olup, kıyı şeritlerini, limanları ve deniz yollarını detaylı bir şekilde gösteren çizimlerdir. Genellikle kâğıt veya parşömen üzerine çizilmiş olarak o dönemin denizcilik bilgilerini içerirler. Denizcilere coğrafi bilgiler sunmanın yanı sıra, deniz yolculuklarının daha güvenli ve planlı bir şekilde yapılmasına yardımcı olmuşlardır.

"Sea Pilot" (Deniz Kılavuzu) veya "Sea Direction" (Deniz Yönlendirmesi), denizcilikte gemilerin güvenli ve etkili bir şekilde yönlendirilmesi için kullanılan rehberlik hizmetlerini belirtir. Bu terimler genellikle iki bağlamda kullanılır:

1. Liman Kılavuzu: Limanlara veya zorlu su yollarına giriş ve çıkış sırasında gemilere rehber kılavuzlar için kullanılır.

2. Denizcilik Yönlendirmesi: Açık denizde, denizcilere, belirli bölgelerde seyir yaparken gerekli bilgileri sağlayan kitap veya belgelerdir. Bu kılavuzlar, liman bilgileri, su derinlikleri, akıntılar, navigasyon tehlikeleri ve diğer önemli bilgileri içerir. Denizciler, bu kılavuzları kullanarak seyahatlerini planlar ve güvenli bir şekilde yönlendirirler.

Piri Reis'in kitabının haritacılık bilimi ve tekniği açısından önemli yeniliği, hem haritaların portulan üzerine sığacak ölçeklerde çizilmesi hem de metin içinde açıklamalar verilerek bütünlenmesidir.

Piri Reis, Denizcilik Kitabı'nda, gezmiş olduğu Ege ve Akdeniz kıyılarındaki ülke ve liman şehirlerini, resimlerini ve haritalarını çizmek suretiyle anlatmış ve ayrıca denizcilik ve gemicilik konusunda çok değerli bilgiler vermiştir.

Kendi el yazısı ile 1525 yılında yazdığı ve Kanunî Sultan Süleyman'a sunmuş olduğu özgün kitap, bugün Fransa Millî Müzesindedir. 28 kadar kopyası çeşitli müze ve kitaplıklarda bulunmaktadır.

Bu araştırmada, Ayasofya Kitaplığı'nda bulunan ve 1535 yılında tıpkı basımı yapılan kopyadan yararlanılmıştır.

Denizcilik Kitabı, 858 büyük sayfa olup, 223 harita içermektedir. Metin bölümü, 7 sayfalık bir önsözden sonra 78 sayfalık manzum kısımdan oluşan açıklamaları kapsamaktadır. Kitabın ilk sayfası şöyledir:



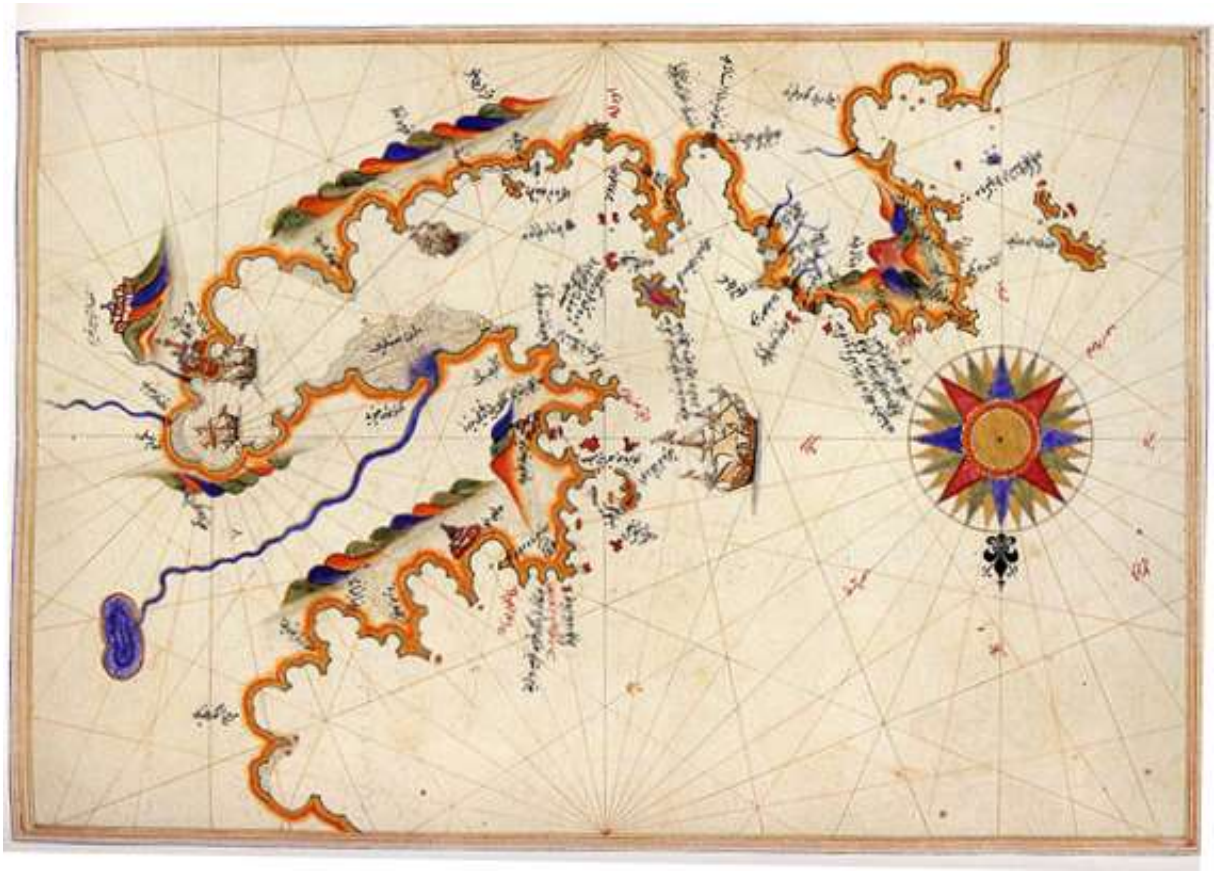
بـ سم الله الـ رحمن الـ رحـ يم

وع انسانِي ب نتَنَائِي بِي عَداوَل سَتَارِ الْعُيُوبُ وَعَقَارِ الذُّنُوبُ بَاشَاهَد بِهِ كَمَالِ قَدِيْن وَبَدَابِع صَنْعَيْنِ ظُهُورَ كَورِ حمد بِي حَدٌّ وَ لا لندن أَشْرَفِي مَخْلُو فَاندَن ايدوب عقل صحيح ونطق صبيح ميس ايلدي واطف بي در يعيدن ايمان روزي قلوب كفر م مُكُ مُطَهَّرُ رْزَانِي قِلْدِي وَهَزاران مُحفِ تَحَيَّاتُ وَصَلَهُ صَلَوَاتُ أول سَرودِ كَابَنَاتُ ووَمَفْخَ مَوْجُودَاتُ عَلَيْهِ السَّلَاخَلَاصَ أَ ابِ ايان أَبُوكَ أَنالِ عِظَا مِنَهُ وَأَصْحَوَمُقَدَّسُ رُوحِنَهُ أَوْلَونَكُمْ دُو جِهَاتِكَ خَرِ دُرُ وَخَاتَمَ النَّين در وَ دُرود فراوان وَغَفْرَانِ بِي پِ عِينَ وَعَلَى جُمَكِرَامِنه أولسونكم دين إيمان تجلينك چرا قارى و شريعت مَنَا يتكَ بِهَلَوَ الكَرِيدُرْ رِضْوَانَ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِمْ أَ ن سلطان سلمان الْعَرَبِ وَالْعَجَمِ ظِلُّ اللَّهِ فِي لعالم السلْطَانُ بن السلطا الْخَصُوصُ يَرْتَوِ افتَابَ وَشَعَاعِ مَا كِتَابَ سُلْطَان سَلاطِينِ رَتَهُ وَزَادَ عُمَرَهُ اللَّهُ نَصْخان بن سُلْطَانُ سَلِيم خَانُ بِن سُلْطَانُ بِايَن يدْ خَان الخصوص بعنايتِ الْمَلِكِ المَنَّانُ أَبكَ اللهُ ولَتَهُ وَأَيْدَ وَقُوَّتَهُ

Bismillahirrahmanirahim

Hamd bana mahsustur, kusur perdesi ve günah meskeni benden kaldırılmıştır, iki hasletin kemaline ve iki salih amelin aslına, şerefli ve hür bir insan tipinin ortaya çıkışına şahitlik ederim. Aklı ve telaffuzu sağlam olan Bayan İldi Watif Bi Dar Ya'idan Rosie'nin İman Kalpleri Kafr Mulla Londra Kurtuluş Arzani Qaladi ve Hazaran Mahf'im Selamlar ve Bağlantısı Önce Dualar Kabanat ve Muffakh'ın rivayetleri onun üzerinde bulunmaktadır, aleyhisselam , arınmış ve mukaddes Baban ondan talimat almış, ashabının ashabı sana iman dinini öğretmiş, senin dinin paktır, sen paksın, bizden bir şeriatın var, Cenab-ı Allah hepsinden razı olsun ve özellikle Aftab Arapların ve Perslerin Sultanlarının Sultanı'nın kitabı nedir, Sultan bin Sultan'ın dünyasında Tanrı'nın gölgesi Sultan Salman Han bin Sultan Salim Han bin Sultan, Han Al-Khasos'un elinde Kral Al-Mannan A'nın bakımı Tanrı sizi korusun ve Tanrı onun iyileşmesini desteklesin, ömrünü ve gücünü artırsın.

Denizcilik Kitabı'ndan İzmir Limanı:



Piri Reis Denizcilik Kitabında, denizlerdeki etkinliklerini, araştırmalarını, bilimsel gözlem ve deneylerin önemini, rüzgarların yönlerini ve adlarını, kıtaları, keşifleri ve çeşitli gezileri anlatmaktadır. Bu konular arasında ilgi çekici olanları, Amerika kıtasının keşfiyle Piri Reis'in "heyet topu" adını verdiği yer küreye ilişkin bilgilerdir.

Piri Reis, Amerika'nın keşfiyle ilgili şu bilgileri vermektedir: "Cebelitarık Boğazı'ndan itibaren Atlas Okyanusu'nun 4000 mil batısında Antilya (Antillia) adında bir kıta 1465 yılında gemiciler tarafından keşfedilmiştir."

Kristof Kolomb'un gezilerine katılmış ve sonradan Piri Reis'e esir düşmüş bir gemicinin söylediğine göre, Antilya'nın halkı iri ve korkunç yaratıklardır. İskender zamanına ait bir kitap Cenova'da tercüme edilmiştir. Kristof Kolomb bu kitaptaki bilgilerden yararlanarak İspanya'dan sağladığı gemilerle Antil adalarını keşfetmiştir. Kolomb'un sefer sırasında yaptığı veya kullandığı harita daha sonra Piri Reis'in eline geçmiştir."

Piri Reis, Denizcilik Kitabı'nın 9. bölümünde de kendisinin "Heyet Topu" adını vermiş olduğu, masonik açıdan da değer taşıyan, yerkürenin özelliklerini ve önemini ayrıntılı bir biçimde açıklamaktadır. Şiir türündeki bu yazı içinde, yer yer "top" veya küre olarak da anılan bu âlet, Piri Reis'e göre bilimde ve sanatta çok önemlidir. Dışbükey yüzüne karalar ve denizler işlenmiş, ilk kez Portekiz'de bilim ve felsefe ile uğraşan keşişler tarafından icat edilmiştir. Yerküre ile ilgili, ekvator, kutuplar, dönenceler, enlem ve boylamlar, açılar gibi kartografik bilgiler açık bir dille anlatılmış ve kullanılış yöntemi belirtilmiştir.

Birinci Dünya Haritası Parçası

Piri Reis, bugün elimize ne yazık ki sadece bir parçası ulaşabilen birinci dünya haritasını, 1513 yılında Gelibolu'da hazırlamıştır. Bunu, aralarında Kolomb'un haritası da bulunan 34 kadar daha eski haritadan yararlanarak hazırlamış olduğunu yazmıştır. Günümüze ulaşan, 90/65 cm boyutlarında, Batı Avrupa, Batı Afrika, Atlas Okyanusu, Orta ve Güney Amerika bölümlerini içeren bir parçadır bu... Sağ kenarındaki notların bir bölümünün yarıdan sonrasının olmaması, haritanın yırtılmış olduğunu göstermektedir.



Kolomb'un olasılıkla 1498 yılında yaptığının sanıldığı ve Piri Reis'in de yararlandığını belirttiği harita günümüze ulaşamamıştır. Bunun veya bir kopyasının 1501 yılında İspanyollarla yapılan bir deniz savaşında ele geçirilen bir geminin ganimetleri arasında Piri Reis'e ulaşmış olduğu sanılmaktadır. Ancak Kolomb'a ait hiçbir harita günümüzde bulunmadığından; Piri Reis'in dünya haritası ilk özgün belge niteliğini korumaktadır.

Piri Reis'in birinci dünya haritasının parçası, Topkapı Sarayı'nın 1929 yılında müzeye dönüştürülmesi sırasında, Müze Müdürü Edhem Eldem tarafından bulunmuş ve Atatürk'ün emriyle ilk tıpkı basımı 1935'de yapılmıştır.

Harita, ceylan derisi üzerine renkli olarak çizilmiştir. Üzerinde enlem ve boylamlar yoktur. İki adet otuz ikilik rüzgar gülü ve harita ölçeği göstergelerini içermektedir.

Bu haritada, örneğin Portekiz, Marakeş ve Girne'de birer hükümdar; Afrika'da fil ve devekuşu, Güney Amerika'da Lama ve Puma gibi, çeşitli resimler çizilmiştir. Kara ve deniz kısımlarına açıklayıcı notlar yazılmıştır.

Haritanın Batı Afrika kıyılarındaki yerlerin, Babadağı, Kızılburun, Altın Irmağı, Güzel Körfez gibi Türkçe adlarla anılmasından, Türk denizcilerinin Afrika'ya daha önceki sefer bilgilerinden de yararlanılmış olduğunu göstermektedir. Azor ve Kanarya Adaları'nın yerleri doğru olarak gösterilmiştir.

Güney Amerika'ya ilişkin bilgilerden, Piri Reis'in sadece Kristof Kolomb'un haritasından değil, daha sonraları 1508 yılına kadar yapılan haritalardan da yararlanmış olduğu ortaya çıkarmaktadır.

Güney Amerika'da, kaşiflerin önünden geçerken farkına varmadıkları nehirler gösterilmiş (örneğin La Plata) ancak adları yazılmamıştır.

Güney Amerika'nın ucu kesintisiz olarak güneydoğuya doğru uzanmakta ve Antarktika ile birleşmektedir. Piri Reis'in, bu kısımları Ptelome'nin eski dünya haritasına göre çizmiş olduğu sanılmaktadır. Ancak daha sonra, 1525 tarihinde yayınlanmış olduğu Denizcilik Kitabı'nda, bu kısımların tümüyle kara değil, arada deniz olduğunu belirtmesi, sonraki keşifleri de dikkatle izlemiş olduğunu kanıtlamaktadır.

İşin ilginç yönü, Prof. Hapgood'un çalışmalarına kadar, Piri Reis'in haritasının bu bölümünün yanlış olduğuna ilişkin olarak süregelen kanıların, 1965 yılında araştırma bulgularının açıklanması ile değişmesi ve haritanın tümüyle doğru olduğunun tam bir şaşkınlık ve hayranlıkla kabul edilmesidir.

Sonuç olarak Piri Reis, eski dünya haritalarından ve Amerika'nın kaşifi Kolomb'un harita ve bilgilerinden yararlanarak özgün bir dünya haritası hazırlamıştır.

Denizcilik Kitabı'nda, Antilya'nın 1465 yılında yani Kristof Kolomb'un Amerika'ya ulaşmasından 27 yıl önce gemiciler (belki de Bilbao veya Kızıl Eric) tarafından keşfedildiğini ilk defa yazıyor olması, Piri Reis'in haritasına ve kitabına ayrı bir değer kazandırmaktadır.

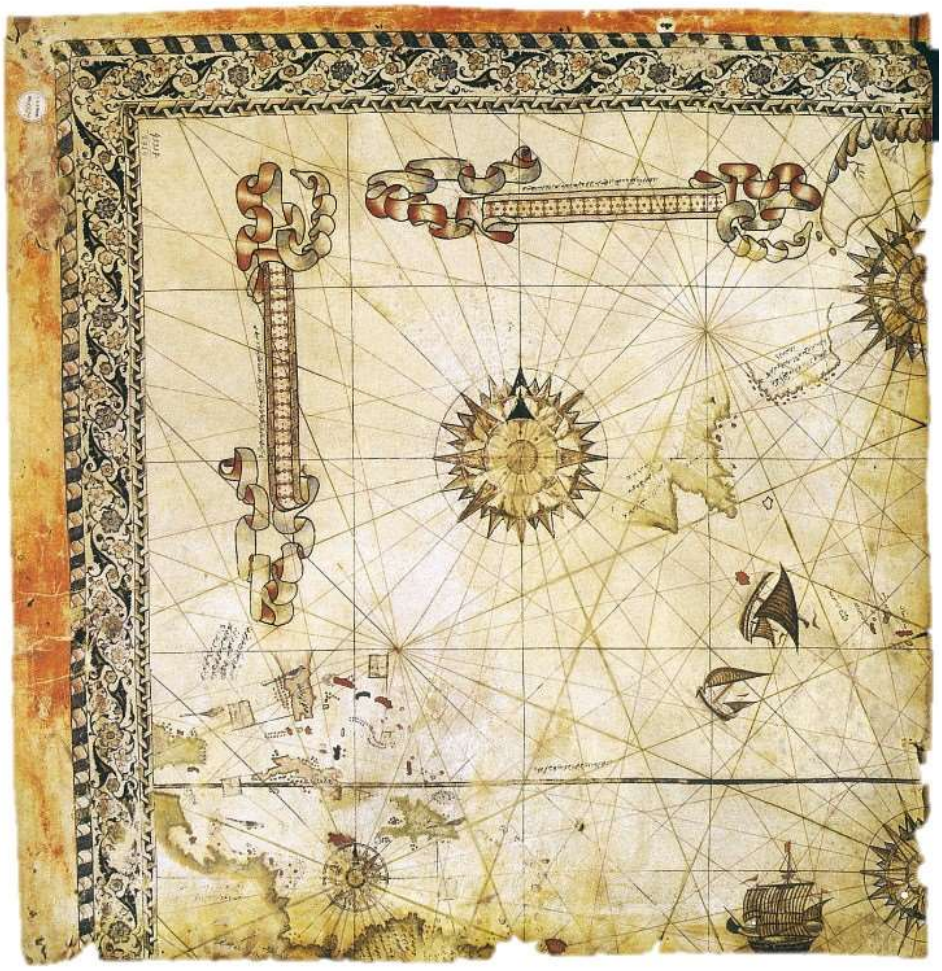
İkinci Dünya Haritası Parçası

Piri Reis, 1528 yılında Gelibolu'da ikinci dünya haritasını hazırlamıştır. Bu haritadan da bugün elimizde sadece sol üst köşesine ait 68/69 cm boyutlarında bir parça kalmıştır.

Bu parça, harita ve tersimat tekniği yönünden, ilkine oranla daha üstündür. Haritanın çevresine renkli süsler yapılmıştır. Üzerine, dört adet otuz iki yönlü rüzgar gülü ve iki adet ikişer millik ölçekli uzunluk göstergesi çizilmiştir. Ölçeği ilkine oranla daha büyüktür. Körfezler doğal biçimlerine uygun olarak işlenmiş ve Yengeç Dönencesi (Gündoğusu dairesi) çizilmiştir.

Bu harita, Atlas Okyanusunun kuzey kısmını, Kuzey ve Orta Amerika'nın yeni keşfedilmiş kısımlarını göstermektedir. Doğu kenarı Grönland kıyılarından başlamakta, güneydoğuda Azor adalarından geçmekte; güneybatıda Labrador ve Terre Neuve gibi 1500'lerde keşfedilmiş yeni kara parçaları gösterilmektedir. Daha güneyde, Florida, Honduras ve Yukatan yarımadaları ile Küba ve Haiti adaları, birinci haritadan çok farklı olarak, bugünkü biçimlerinde çizilmiştir.

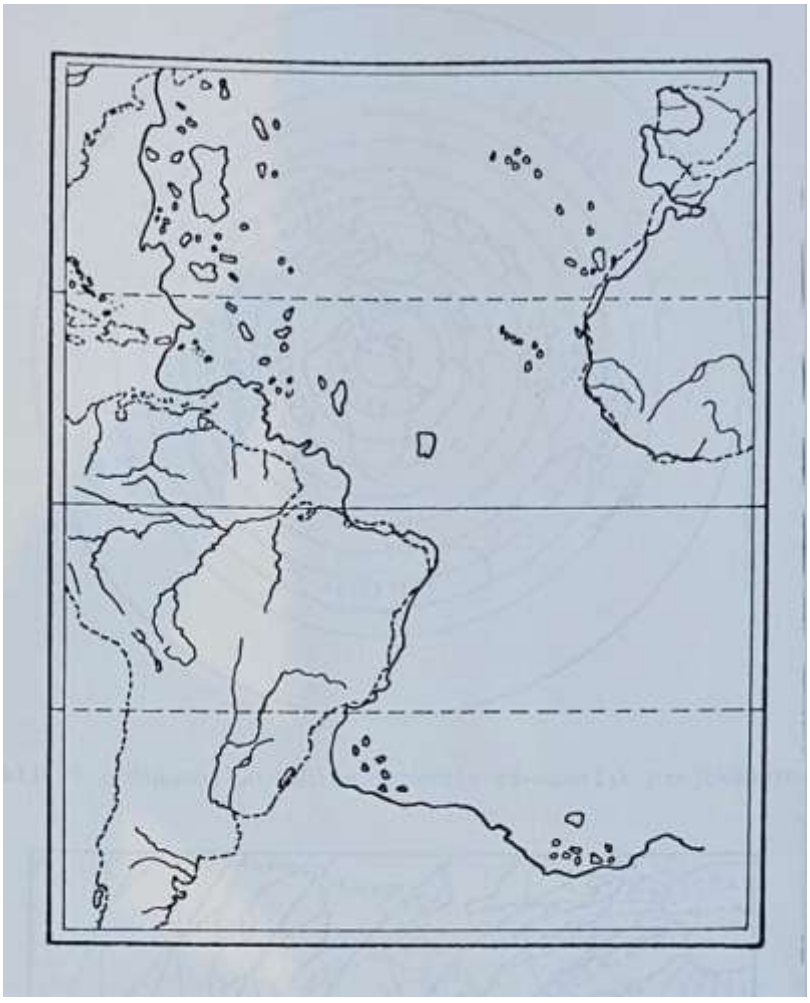
İkinci dünya haritası, Piri Reis'in, daima gerçekleri arayan ve ileriye bakan bir bilim adamı olduğunun en somut kanıtıdır. 16. yüzyıl iletişiminin güç koşullarında bile, yeni keşifleri ve yöntemleri dikkatle ve ısrarla izlemiş, ilk haritasının üzerinden 15 yıl gibi kısa bir süre geçmiş olmasına karşın ikinci dünya haritasını yeni bulgulara göre hazırlamıştır. Bu çalışması ile kültür ve bilginin evrensel olduğunu ve uluslararası sınırlarla kısıtlanamayacağını kanıtlamış örnek bir bilim adamıdır.



Piri Reis'in Haritaları Konusunda Bilimsel Gerçekler ve Spekülasyonlar

Bilim dünyası çevrelerinde, Piri Reis'in haritalarının bulunduğu 1929 tarihinden itibaren, bu haritaların kimin tarafından ve ne zaman yapıldığı hakkında tartışmalar olmuş ve karşıt görüşler ortaya atılmıştır. Oysa Piri Reis, hem haritasındaki notlarda ve hem de Denizcilik Kitabında bu haritaları nasıl ve hangi kaynaklardan yararlanarak hazırlamış olduğunu açık seçik anlatmıştır. Bir süre Kolomb'un kaybolan haritası olduğu ileri sürülen bu harita parçalarının, Piri Reis'in elinden çıkmış özgün eserler olduğu gerçeği, bilim çevrelerinde en sonunda kabul edilmiştir.

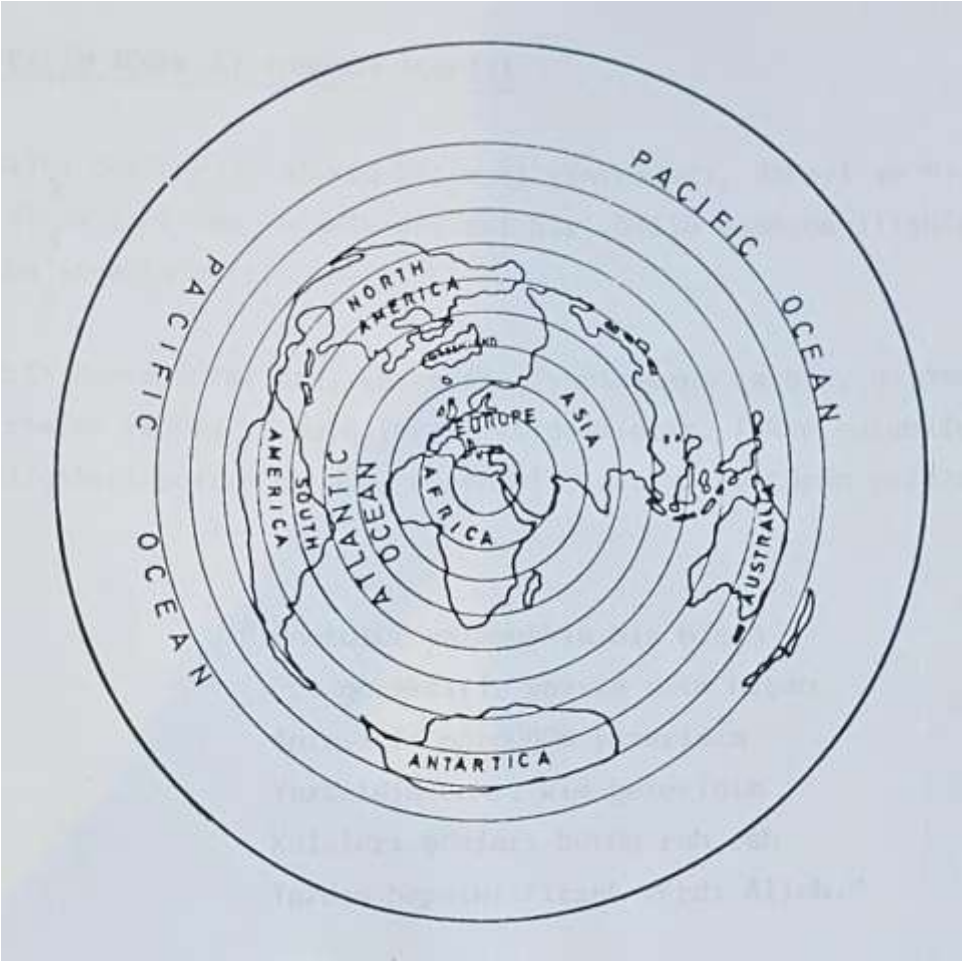
Daha sonraki yıllarda yapılan yeni araştırma bulguları, Piri Reis'in haritalarının önemini ve değerini bir kez daha artırmıştır. İlk olarak, Piri Reis'in Akdeniz haritaları da dahil olmak üzere birinci ve ikinci dünya haritalarını inceleyen Amerikalı mühendis Arlington Mallery, tüm coğrafi birimlerin bu haritalarda bulunduğunu, ancak gerçek yerlerinde olmadıklarını ileri sürmüştür. Daha sonra, Mallery ve Henry Walters, Piri Reis'in haritalarını "küre" üzerine uygulamışlar ve sonuçta haritaların kesinlikle doğru çizilmiş olduğunu saptamışlardır. Haritadaki kıyı çizgilerinin yanında, dağ, nehir, ova gibi kıta içi coğrafi öğelerin de şaşırtıcı ölçüde doğru olduğunu belirtmişlerdir.



Piri Reis'in birinci dünya haritasının şimdiki haritalarla karşılaştırılması

1957 Dünya Jeofizik Yılı nedeniyle Piri Reis haritalarını inceleyen Amerikalı Daniel Linehan, haritaların doğru olduğunu, henüz tam keşfedilmemiş karaları da gösterdiğini hatta 1952 yılındaki sismik araştırmalarla varlığı saptanan 1000-3000 m kalınlığındaki buz örtüsü altında bulunan Antarktika dağlarının bile tüm ayrıntısıyla işaretlenmiş olduğunu saptamıştır.

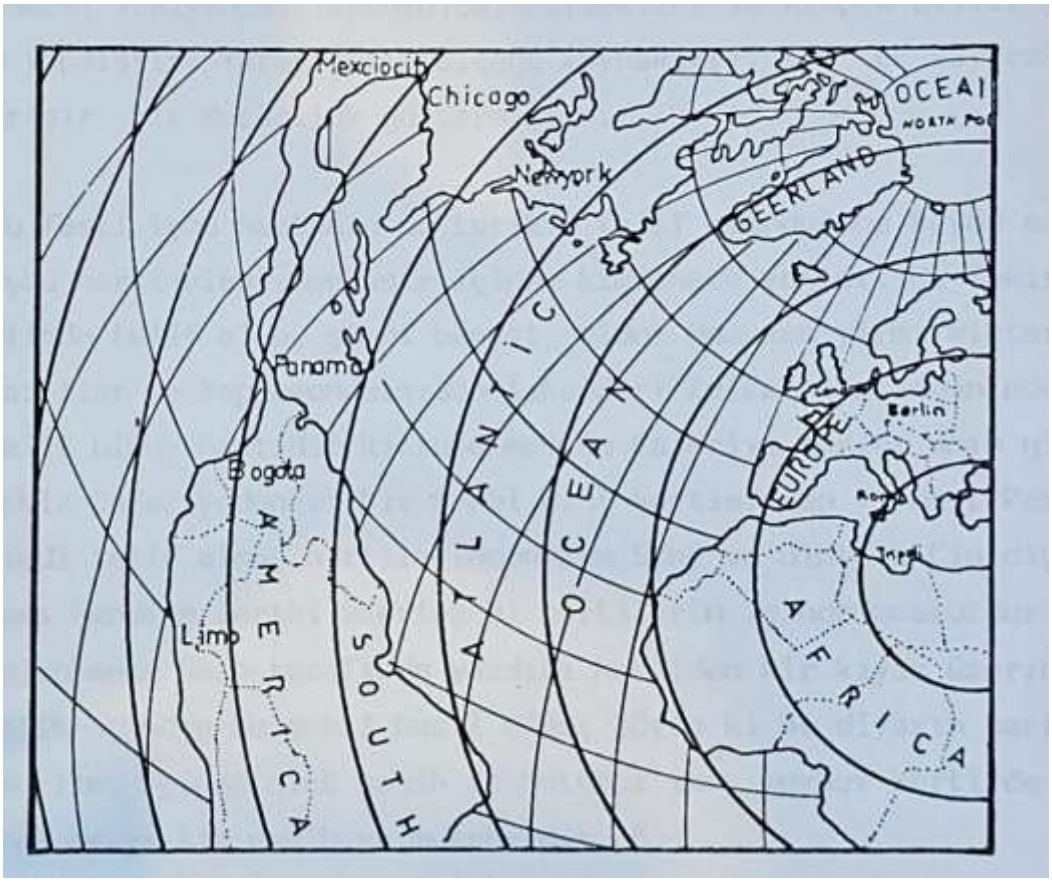
1965 yılında A.B.D. Hava Kuvvetlerinin uydu fotoğraflarına göre Prof. Charles Hapgood tarafından yapılan araştırmalar çok daha ilginç hatta spekülatif sonuçların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Çünkü Kahire merkez olmak üzere çekilen uydu fotoğraflarından yapılmış olan eş-uzaklık projeksiyonu dünya haritaları ile 16. yüzyılda yapılan Piri Reis'in haritaları arasında büyük bir benzerlik olduğu saptanmıştır.



Hapgood'un Kahire merkezli eş-uzaklık projeksiyonu

Nitekim bu yöntemle yapılan haritalarda, dünyanın küresel biçimi nedeniyle, yeryüzünden gökyüzüne doğru yükseldikçe coğrafi şekiller merkezden kenarlara doğru bozulmaya ve daralıp uzayarak biçim değiştirmeye başlamaktadır.

Kahire merkez olarak yapılan uydu haritasında, ilk 5000 km'lik alanda şekiller doğru olarak görülmekte ve kenarlara doğru gitgide göreli olarak biçim değiştirmektedir. Örneğin Piri Reis'in haritasında gösterildiği gibi, Güney Amerika daralıp uzamakta ve Antarktika'ya doğru bükülmektedir.



Piri Reis haritalarının Hapgood projeksiyonu ile karşılaştırılması

Bu şaşırtıcı benzerliğin nasıl meydana gelmiş olduğu üzerinde kurgu bilim yönünden önerme ve spekülasyonlar yapılmaktadır.

Piri Reis'in haritasını veya yararlanmış olduğunu açıkladığı diğer eski haritaları aslında kim ve nasıl yapmıştır?

Erich von Daeniken, "Tanrıların Arabaları" adlı ünlü kitabında, bu haritaların bir uzay gemisinden alınan uydu fotoğraflarına göre uzaylılar tarafından yapılmış olabileceğini savunmaktadır.

Bu yakıştırmalar ve spekülatif yorumlar, Piri Reis haritasının bilim çevrelerindeki değerinin ve güncelliğinin bir kez daha artmasını sağlamıştır.

Piri Reis'in Bilim Adamlığı Yönünün Analizi

Piri Reis, akılcı düşünceyi, olumlu bilimsel yöntemleri, deneyi ve tartışmayı ilke edinmiş olmak şeklinde tanımlanan, iyi bir bilim adamına ilişkin özellikleri eserlerine yansıtmıştır.

Katıldığı deniz seferleri savaş amaçlı olmasına karşın, bilimsel gözlem ve araştırmalar yapmış, bulgularını kaydetmiştir. Olanak bulabildiği ilk fırsatta da bilgileri yazıya dökmüş, evrensel bilim ve kültürün yararına sunmuştur.

"Unutulur yazmamakla bir nişan
Pes gerektirir yazıla daim nişan
Anın için gördüğüm yazar idim
Yazar idim bahri kim gezer idim
Kalaları adaları bütün rah rah
Yazdım hepsini fırsat verdi Allah."

Konusundaki tüm eski eserleri bulmuş ve incelemiştir. Araştırmalarını, çok iyi bildiği Rumca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce ve Arapça dilleriyle özgün kaynaklarından yapmıştır. Yararlanmış olduğu kaynakları açıkça tek tek sayacak kadar bilim adına yaraşır bir dürüstlük göstermiştir.

"Bu fasıl işbu hartinin ne tarikle telif olunduğunu beyan eder. İşbu harti misalinde asır içinde kimesnede yoktur. Bu fakirin elinde telif olup, şimdi bünyat oldu. Hususan yirmi miktar hartiler ve Yappamondolardan İskenderi Zülkarneyn zamanında telif olmuş hartidir ki rubu meskun Caferiye derler anın gibi sekiz Caferiyeden ve bir Arabi Hint hartisinden ve dört Portukalın şimdi telif olmuş hartilerinden kim Sint ve Hint ve Çin diyarları hendese tariki üzerine ol hartilerin içinde mesturdur ve dahi Kolonbonun Garp tarafında yazdığı hartiden bir kıyas üzerine istihraç edip bu şekil hasıl oldu; Şöyle ki bu diyarın hartisi bahriler içinde nice sahih ve muteber ise, mezbur harti de dahi yedi derya ile sahih ve muteberdir."

"ANTİLYE denir oranın adına
Dinler isen anlatayım ben sana
Nasıl bulundu işit o diyar
Şerh edeyim, ta ki olsun aşikar
Ceneviz'de bir müneccim var imiş
İsmine onun KOLON derler imiş
Onun eline geçmiş bir hoş kitap
Kalmış İskenderden, belki evveldir kitap
Bütün deniz ilmini bir bir yazar imiş
O kitap gelmiş bu Efrenç iline
Bilmemişler, inanmamışlar haline
Bulup okumuş onu bu KOLON
Gitmiş İspanya beyine hemen
Anlatır kitaptaki bütün ahvali ona
O da bir gemi verir sonra buna
O kitap ile amel ederdi ey yar
Gidip Antilye'yi eder aşikar
Sonra durmaz açar o ili
Böylece meşhur eylemiştir o yolu
Oranın haritası geldi bize
Bu idi hali ki, söyledim size."

Eserlerinden, özenli ve dikkatli bir bilim adamı olduğu anlaşılmaktadır. Uyguladığı yöntemleri ayrıntılı olarak açıklamış, bilginin ve akılcı düşüncenin önemini vurgulamış, bilimde en küçük bir hataya bile göz yumulamayacağını somut örneklerle vurgulamıştır.

"İmdi bil harti vilayet işidir
Dime gör bu değme kişi işidir
Zira hartide sahihtir zikrolan
Kılca farketmez bilesiz kim işan
...
Kılca noksan andager oldu ise
Hiç amel olmaz harti bil tamam
...
Kılca yanılsa bunu ehli fünun
Şöyle bil yanlış olur cümle burun
Gelmez ol pergele hem dahi mile
Yanlış olur kim alur anı ele"

Bilimde, bilmemenin değil, öğrenmemenin ayıp olduğunu belirtmiş, öğrenmek amacıyla bilenlere danışmanın erdemlerini ve gerekliliğini öğütlemiştir.

"Bilenlere her zaman dostluk et
Bilenler öğretir bilmeyene, buna iman et
...
Bilenden hep sormalı, bilmediğin
Gidenden öğrenmeli yolları, gitmediğin
...
Bütün denizleri rahatlıkla gezmesinin sebebi
Danışırdı fikir alırdı görünce bir bileni "

Bilim öğrenmenin sınırı ve yaşı olmadığını, 70 küsur yıllık yaşamı içinde verdiği eserlerle ve sürekli olarak gelişmeleri izleyip kendini yenilemesiyle somut biçimde kanıtlamıştır.

"Eğer kalbinde has cevher varsa
Alırsın her fenni kafan ne kadarsa
Yeter görürse bildiğin herkes
Hiçbir iş anın elinden gelmez
Okumak kamil adam işidir
İnsanı şaşırtan kötü kişidir "

Tek bir bilim dalının araştırmalarda yetersiz kalacağını, doğru sonuçlara varmak için çeşitli bilim dallarının ekolojik entegrasyonunun gerekli olduğunu vurgulamıştır. Denizcilik bilimlerindeki bulguların da coğrafya ve astronomi bilimleri ile irdelenip açıklanmasını örneklemiştir.

"Kim *okursa bu kitabı ey kişi*
Artırır gemiciler içinde cümbüşü
Şunu bilin ki bütün ilimleri
Bir kişinin bilmesiyle artar hüneri
Okuyup öğrenmeli, dünyanın illerini
Anlayıp görmeli, hep kendi hallerini
Akıllı adam odur ki kendi halini bilir
Her bir eşyadan kendine ibret alır."

Ona arif der hep anlayanlar
İnanır bu söze padişahlar ve duyanlar
Ömrümüz eğer geçse de yüzyılları,
Gelmez hiçbirimize bir gün gibi, ayları.
Giden ömür gelmez bir daha ele
Halimizi Hak bilir, ondan hep hayır gele.
Bir eksiksiz bunların her birini
Yazdım bulunca yazma sebebini
Bu tahsilat yalnız harita ilmiyle olmaz
İzah edilmelidir, yalnız pergelle olmaz

Bilim adamının doğru ve içten olması, asla yalan söylememesi gerektiğini ve yalanların hemen çıkacağını açıklamıştır. Gurur ve kibirle, bilmediği halde biliyormuş gibi davranmanın zararlarını açıklamıştır.

"Bazı derya kaptanları bilgisiyle anılır
Bazıları inadeder bildiğinde yanılır
Bazısının gemisi batacak yerler arar
Çünkü onlar yalan alur ve yalan satar
Bu haldeki olanları her zaman
Ehli olan görür görmez der yalan
Şehr içinde lafla Denizci geçinir
Denizlerde rotasını başkasına çizdirir
Azar azar başlar hemen yalana
...
Olmuş işi sonradan ben bildim der
*Utancından etrafı öğrenmeden gid*er."

Eserlerinden yapılan alıntılarla da görüldüğü gibi, Piri Reis, tüm nitelikleri ile iyi bir bilim adamıdır.

Piri Reis'in Masonik Açıdan Analizi

Piri Reis, masonik felsefe ve ilkeler yönünden de örnek bir kişidir. Çünkü bir insanın, Tanrı'ya, diğer insanlara ve kendisine karşı olan ödev ve yükümlülüklerinin sırrına erişmiş, imanın nurunun yani hakikat ışığının bilgisizliğin karanlığını deldiğini vurgulayabilen, vicdan ölçüsünü elinden bırakmaksızın akıl ve hikmeti her şeyden üstün tutmuş, rehber edinmiş bir yetkin insandır. Bilimde kendini bilmekten doğan hakikatseverliğe içten inanmış, hep kendini geliştirmiş, bilimin akılcı yol ve yöntemlerinden hiç sapmamış, böylece hep hakikati aramış ve inançlarının kökleşmesini sağlamıştır.

Yaşamı boyunca, bağnazlığa, bilgisizliğe ve hoşgörüsüzlüğe karşı çıkmıştır.

Bilimsel şüphecilik ve meraklarını sürekli olarak ön planda tutabilmiş, yeniliklere açık kalmış, ilericiliğini korumuş, böylece hem kendisini geliştirmiş hem de insanlığın yararına çalışmıştır.

Maddî ve manevî yaşama ilişkin bilgileri, "zeka" denilen tanrısal yeteneği ile öğrenebilmiş, böylece doğanın ve bilimin gizemli gerçeklerine ulaşabilmiştir.

Piri Reis, Eski Liberal Sanat ve Bilimler arasında Geometri biliminin üzerinde önemle çalışmış; Coğrafya, Denizcilik Bilimleri ve Astronomi bilimlerinin gelişmesine önemli katkılarda bulunmuş, böylece doğanın görkemli özelliklerini sezebildiği gibi, doğada saklı törel gerçekleri ve erdemleri bilim yoluyla öğrenebilmiş bir yetkin insandır.

Gerçekleştirdiklerini ve bıraktığı eserlerini hiçbir şekilde öğünme konusu yapmamış, her zaman mütevazı kalmayı başarabilmiştir.

Yaşamı boyunca gerek bilim adamı gerekse komutan olarak "adalet" ilkesine bağlı kalmış, davranışlarında tutarlı ve hoşgörülü olmuş, ölçüyü elden bırakmamış, kuvvet ve kudretini insanlığın yararına kullanmış, gösterişten uzak durmuş, çevresi ile iyi ilişkiler kurmuş, danışmanın ve bilimsel tartışmanın gereklerine inanmış, gerçeklerden hiçbir zaman kaçmamış ve kişisel çıkarlarına boyun eğmemiştir.

Görevi ile ilgili makamları, kişisel gücü, bilgisi, becerisi ve yetenekleri ile kazanmış, herhangi bir kayırmayı kabul etmemiştir.

Bilim adamlığı yanında iyi bir yönetici olarak da kuvvet, akıl ve bilgi öğelerini dengeli olarak birleştirmeyi becerebilmiştir.

İktidar, servet ve şöhret gibi hırslarını yenebilmiş; sürekli olarak hakikatin yayılmasına ve evrensel kültür yoluyla insanlığın yücelmesine çalışmıştır.

Yaşamı boyunca hep doğru ve dürüst kalmış, bu erdemlerini, ölümüne neden olmasına karşın hiç yitirmemiştir.

Yaşamı boyunca ödev kavramının bilincine erişmiş ve görevlerini yalnızca çevresiyle sınırlı tutmayıp, tüm dünya insanlığı ile ilgili bilimsel sorunların çözümü düzeyine yükseltmeye çalışmış, bu uğurda gerçek bir bilimsel savaşım vermiştir.

Yalnızca yaşadığı dönemin insanlarına değil, gelecek kuşaklara karşı da sorumlu olduğunun bilincini özgün çalışmaları ve somut eserleri ile kanıtlamıştır.

Piri Reis, bıraktığı eserlerinin değeri her geçen gün biraz daha önem kazanan hatta gizemleri gitgide hayranlıkla anlaşılan bir insandır.

Görevlerini en iyi biçimde yerine getirebilmenin vicdan huzurunu duyabilmiş, bu nedenle değer bilir insanlığın sevgisini kazanabilmiştir.

Ölümü, ellerindeki kuvvet ve iktidarlarının mevki ve servet hırslarının tatmini amacıyla kötüye kullanan kişilerin elinden olmuştur.

Sonunun çok acı bir felaketle bitmiş olmasına karşın ölümünden sonra değeri ve erdemleri çok iyi anlaşılmış ve gönüllerde bir simge isim olarak yaşamını günümüze dek sürdüregelmiştir. Ölümü soğukkanlılıkla karşılayıp insanlık tarihine geçmiştir.

Bir insanın çalışmalarının ömrüyle sınırlı olmasına karşın, bırakacağı eser ve düşüncelerinin ölümsüz olduğu gerçeğine inanmış, eserleri kuşaktan kuşağa geçerek tüm insanlığın yararına sunulmuştur. Şimdilik gizem gibi görünen bazı özelliklerin bile gelecek kuşaklar tarafından çok daha anlamlı biçimde yorumlanacağı kuşkusuzdur.

Ölümünün acı gölgesi eserlerinin ışığında kaybolmuş fakat adı evrensel boyutta ölümsüzlüğe ulaşmıştır.

Sonuç

Piri Reis'in gerçeklere ulaşmak yolunda geçirdiği yaşam öyküsü, bilimsel yönü ve acı sonunu unutturan ölümsüz eserleri özetlemeye ve masonik açıdan analiz etmeye çalıştık.

O, gizem hatta sır dolu eserleriyle, evrensel kültür çerçevesinde gitgide daha çok değer kazanan bir Türk bilim adamıdır.

[2008 yılında İstanbul'da, onun adına, denizcilik alanında yüksek eğitim vermek üzere bir üniversite kuruldu.]

